

Костюченко Валентина Миколаївна
*д.е.н., професор кафедри обліку та оподаткування,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна*

КОНВЕРГЕНЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Різноманітність облікової практики в різних країнах викликає проблеми, які можуть бути досить серйозними для бізнесу та суспільства. Наявність різних систем бухгалтерського обліку створює непослідовність відображення інформації у фінансовій звітності. Деякі відмінності в бухгалтерському обліку, які існують у різних країнах, можна класифікувати так: відмінності у складі фінансової звітності; відмінності у форматі, який використовується для подання окремих фінансових звітів; відмінності в рівні деталізації інформації, наведеної у фінансовій звітності; термінологічні відмінності; відміни в розкритті інформації; розбіжності у визнанні та вимірюванні.

Глобалізація впливає на розвиток систем бухгалтерського обліку. Посилення впливу цих процесів проявляється через зростання потоків міжнародної торгівлі та іноземних інвестицій, транскордонне злиття та поглинання, міжнародну інтеграцію виробничого процесу, створення та розвиток міжнародних ринків капіталу та міжнародних фондових ринків. Наявність взаємозв'язку між глобалізацією та обліком підтверджують аргументи про: необхідність прозорої, сумісної та порівнянної інформації незалежно від контексту її отримання; необхідність обґрунтування економічних рішень на основі реальної фінансової звітності компаній; посилену конкуренцію між суб'єктами господарювання; проекти співпраці між IASB та FASB, а також різними міжнародними організаціями (ЄС, IOSCO, IFAD тощо); зростаючу кількість компаній на міжнародних ринках капіталу; міжнародний характер діяльності транснаціональних корпорацій; існування економічних ринків з унікальним характером або таких економічних союзів, де від учасників вимагається діяти в умовах фінансового, бухгалтерського, конкурентного середовища з унікальними або сумісними розрахунками тощо.

За таких умов міжнародна конвергенція (практика зближення) бухгалтерського обліку перетворюється на сприятливий фактор розвитку багатонаціональних компаній, міжнародної торгівлі, притоку капіталу та легкого розуміння фінансової звітності. Аргументи на користь конвергенції: порівнянність фінансових звітів у всьому світі полегшить інвесторам оцінку потенційних інвестицій в іноземні цінні папери і тим самим впливатиме на зменшення ризику, можливого за рахунок міжнародної диверсифікації; зменшення витрат на фінансову звітність для компаній, які прагнуть розмістити свої акції на іноземних фондових біржах; один набір загальновизнаних стандартів бухгалтерського обліку зменшить витрати на підготовку консолідованої фінансової звітності у всьому світі, а аудит цих звітів також буде

спрощений; конвергенція допоможе підвищити рівень якості бухгалтерської практики на міжнародному рівні, тим самим підвищуючи довіру до фінансової інформації; країни, що розвиваються, зможуть прийняти готовий набір високоякісних стандартів з мінімальними витратами та зусиллями. Противники конвергенції стверджують, що не потрібно змушувати всі компанії в усьому світі дотримуватися єдиного набору правил. Вони також зазначають, що це призведе до ситуації «перевантаження стандартами» в результаті вимагання від деяких підприємств дотримання набору стандартів, що не мають для них значення. Найбільшою перешкодою на шляху зближення є відмінності, що існують між країнами, і той факт, що політичні витрати на їх усунення будуть значними. Однією з головних перешкод є націоналізм. Досягти конвергенції не лише важко, потреба у таких стандартах не є загально визнаною. Добре розвинений світовий ринок капіталу вже існує. Він розвивався без єдиних стандартів бухгалтерського обліку. Ще одним аргументом проти конвергенції є те, що через різний вплив на навколишнє середовище відмінності в бухгалтерському обліку в різних країнах можуть бути релевантними та необхідними. Наприклад, країни, які перебувають на різних стадіях економічного розвитку або які покладаються на різні джерела фінансування, можливо, повинні мати різну орієнтацію систем бухгалтерського обліку.

Цілі сталого розвитку (ЦСР) (2016) окреслюють дії, спрямовані на те, щоб покінчити з бідністю, захистити планету і забезпечити мир і процвітання для всіх людей у світі. Сімнадцять Цілей сталого розвитку і 169 завдань, демонструють масштабність і амбітність нового всезагального Порядку денного. Вони мають комплексний та неподільний характер і забезпечують зрівноваженість трьох вимірів сталого розвитку: економічного, соціального та екологічного [1].

25 листопада 2020 року Міжнародна Рада з інтегрованої звітності (International Integrated Reporting– IIRC) та Рада зі стандартів стійкого обліку (Sustainability Accounting Standards Board – SASB) заявили про свої наміри щодо злиття та утворення Фундації зі звітування про вартість (Value Reporting Foundation). Створення Фундації спрямоване на підтримку Концептуальних основ інтегрованого звітування, захист інтегрованого мислення та стандарти розкриття інформації про стійкість для створення вартості підприємства. Злиття безпосередньо відповідає на заклики світових інвесторів та корпорацій спростити систему корпоративних звітів, надаючи ринку чітке рішення для комунікації щодо рушіїв вартості підприємства [2]. Ця подія є вісником змін в конвергенції національних систем бухгалтерського обліку в умовах сталого розвитку бізнесу.

Список використаних джерел

1. United Nations Ukraine. – URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html>
2. IIRC and SASB announce intent to merge in major step towards simplifying the corporate reporting system. – URL: <https://www.sasb.org/wp-content/uploads/2020/11/IIRC-SASB-Press-Release-Web-Final.pdf>